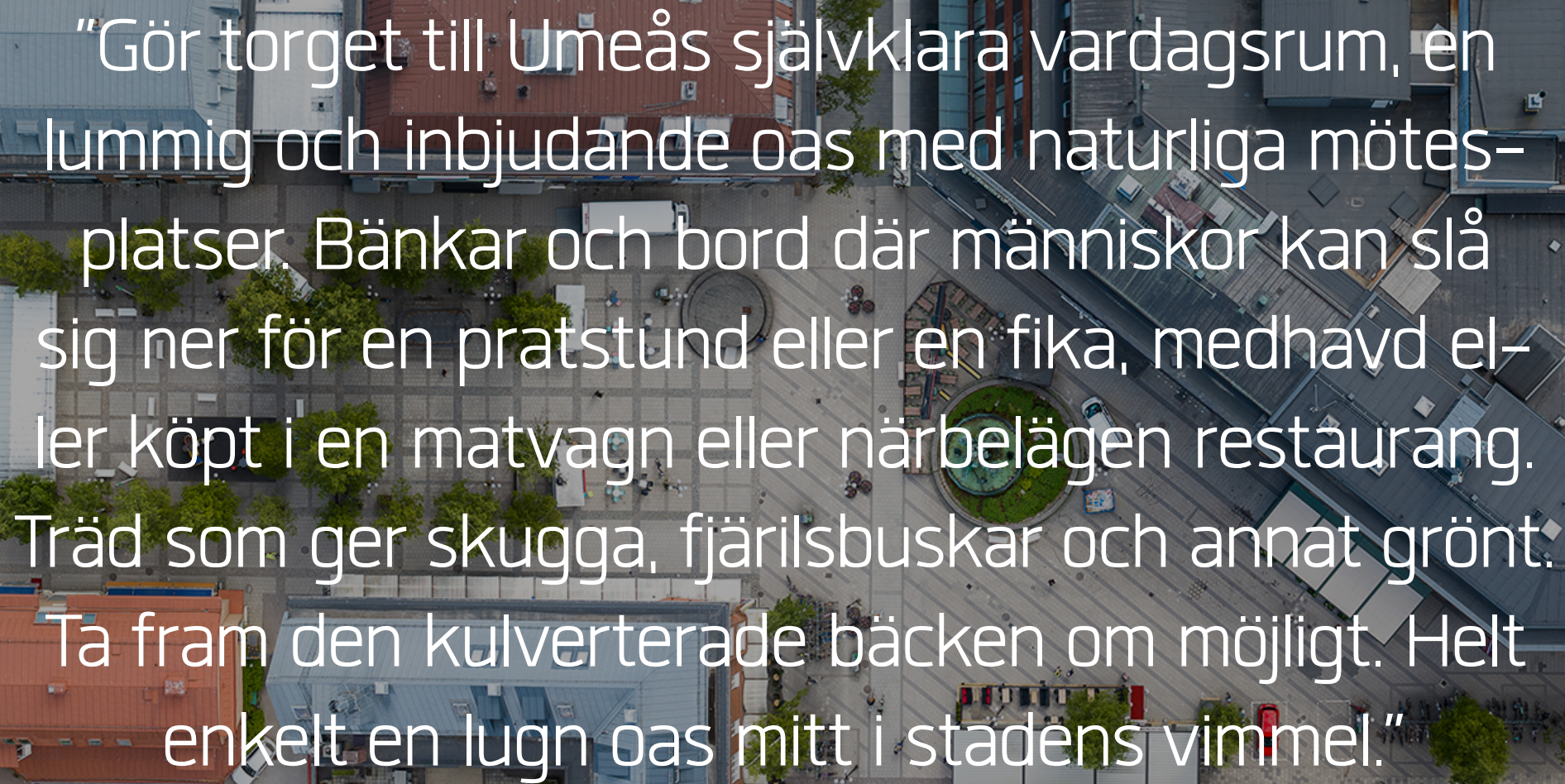

RENMARKSTORGET MEDBORGARDIALOG

“Gör torget till Umeås självklara vardagsrum, en lummig och inbjudande oas med naturliga mötesplatser. Bänkar och bord där människor kan slå sig ner för en pratstund eller en fika, medhavd eller köpt i en matvagn eller närbelägen restaurang. Träd som ger skugga, fjärilsbuskar och annat grönt. Ta fram den kulverterade bäcken om möjligt. Helt enkelt en lugn oas mitt i stadens vimmel.”

Kvinna, 70-79 år

INNEHÅLL

INLEDNING	2
Sammanfattning.....	2
Bakgrund.....	2
Svarsstatistik.....	3
KVALITETER	4
Vad uppskattas idag?.....	5
Karta över uppskattade platser.....	7
FÖRBÄTTRINGAR	8
Vad behöver förbättras?.....	9
Karta över platser att förbättra.....	12
VISIONER	13
KONSENSUS OCH KONFLIKT	15

MEDVERKANDE

Alexander Ståhle (uppdragsansvarig), Spacescape

Vera Esaiasson, Spacescape

BESTÄLLARE

Katarina Gref, Umeå kommun

SAMMANFATTNING

Renmarkstorget berör. Närmare 2200 personer lämnade sina synpunkter under de två sommarmånader då möjligheten gavs. Majoriteten svarade i egenskap av boende. Närmare två tredjedelar var kvinnor, och en lika stor del var vuxna mellan 20 och 49 år.

Dialogen engagerade ett omfattande stöd för bevarandet av det som framställs som Renmarkstorget två mest unika kvaliteter: Stig Lindbergs fontänkonstverk och matvagnarna. I dessa frågor råder stor enighet bland de svarande, även om kvinnor i större utsträckning intresserat sig för fontänen medan männen fokuserat på vagnarna.

Man är även i hög grad överens om att Renmarkstorget idag är för stelt, hårt och tråkigt. Den främsta lösningen på det stavas grönska som kan ge platsen en mjukare karaktär och mer färg. De flesta vill även ha mer liv och aktivitet. Utökade lekmöjligheter, marknader, sitt- och mötesplatser och mer uteserveringar är några återkommande förslag. Här pekas specifikt den stora ytan vid Seniortorget ut som en outnyttjad plats som idag upplevs som en baksida. Många hänvisar även till de norra breddgradernas livsbetingelser och ser ett behov av klimatanpassningar som möjliggör vistelse under en större del av året.

I fråga om vistelsen främst ska tillskapas genom offentliga sittplatser eller näringsidkning är man mer oense, och bland framför allt de högre åldrarna anser många att kommersiella ytor med tillhörande konsumtionskrav inte bör tillåtas dominera alltför mycket. Även cykeltrafiken tvärs torget ger upphov till diskussion, där somliga ser det som en nödvändig länk och andra som en trafikfara som bör förbjudas.

BAKGRUND

Inom de kommande åren planeras en upprustning av Renmarkstorget i centrala Umeå. Innan planeringsprocessen påbörjas har Umeå kommun valt att genomföra en dialog med invånare och besökare i staden för att i god tid samla in tankar och åsikter om torget. Under sommaren 2023 fick därför allmänheten möjlighet att tycka till om Renmarkstorgets framtida funktion och utformning.

Följande rapport är en sammanställning av inkomna synpunkter och svar i den digitala dialogplattformen Placetoplan. Resultatet av dialogen är vägledande och kommer att användas som ett av många underlag i kommande planering och beslut gällande torget.

Att dialogen genomförts under de varmaste sommarmånaderna kan ha påverkat dialogens fokus och vilka förslag som lämnats. Det är inte omöjligt att betoningen på uteserveringar och utomhusvistelse hade varit mindre om dialogen hade genomförts vintertid.

Ombyggnationen av Renmarkstorget kommer som tidigast att påbörjas år 2025.

2183 SVARANDE

När? Dialogen var öppen 26 juni till 27 augusti 2023.

Var? Medborgardialogen genomfördes digitalt via webbplattformen Placetoplan. Svaren finns fortfarande att läsa på www.placetoplan.se/renmarkstorget.

Hur? Vem som helst kunde delta. Dialogen spreds i sociala medier samt via skyltar placerade på torget.

Vad? De svarande ombads att peka ut platser som är bra och sådana som kan förbättras med hjälp av pluppar på en flygbild. Utöver det ställdes tre enkätfrågor:

Vilken förändring vill du se av...

- Stig Lindberg-fontänen?
- lekplatsen?
- uteserveringarna?

FONTÄN OCH FOOD TRUCKS

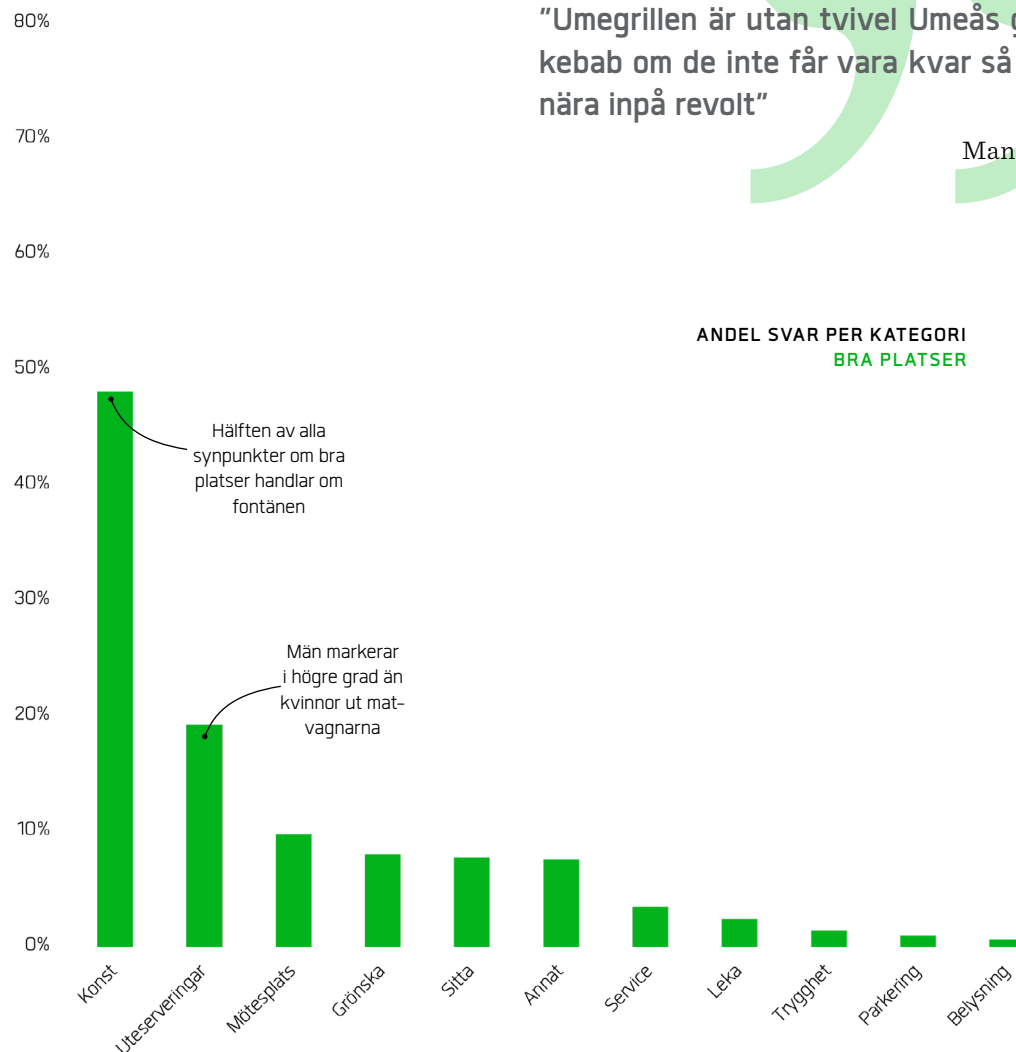
STIG LINDBERG OCH MATVAGNARNA ÄR TORGETS FRÄMSTA KVALITETER

När Renmarkstorgets kvaliteter ska beskrivas är det två saker som ständigt återkommer - fontänen designad av Stig Lindberg och matvagnarna som serverar rullpizza och kebab. Av dialogen att döma är det vad Umeås invånare förknippar med torget och det finns ett stort engagemang för bevarandet av dem båda. Lindbergs fontän tycks inte bara ha ett kulturhistoriskt och estetiskt värde utan är även en funktionell plats att äta en glass eller vänta på en vän vid. Uteserveringar och matvagnarna bidrar å sin sida med variation och till att göra Renmarkstorget till en avslappnad mötesplats. Av de positiva vittnesmålen kan en känsla av trivsel och gemytlig stämning på torget utläsas.

I beskrivningen av kvaliteterna syns dock en tydlig könsfaktor, där män i mycket högre utsträckning pratar om matvagnarna medan kvinnorna fokuserar på konstverket. Eftersom kvinnorna är överrepresenterade bland de svarande får den här snedfördelningen genomslag i diagrammet till höger över Renmarkstorgets största kvaliteter.

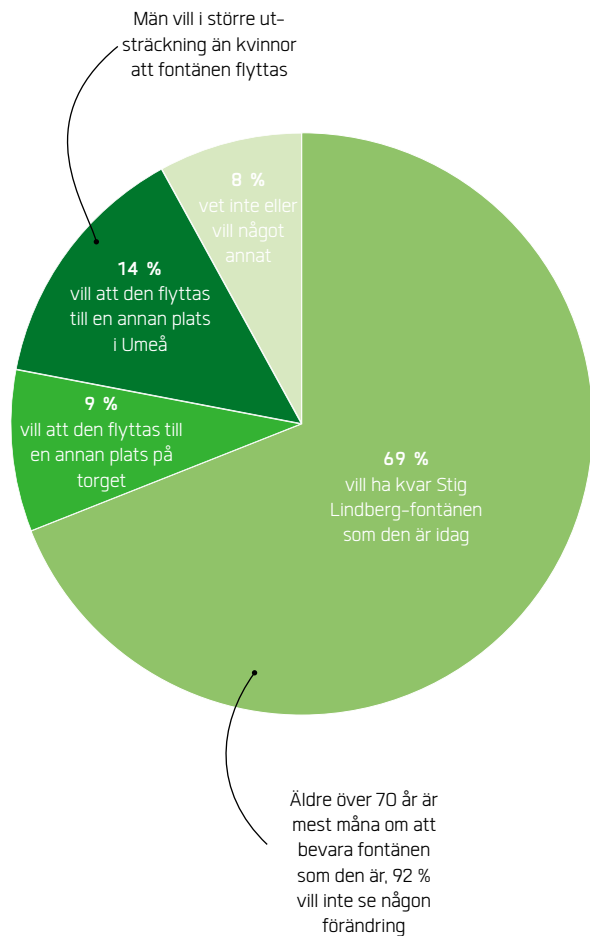
Man tycker även olika beroende på ålder. Bland de äldre lyfts nästan uteslutande Stig Lindberg, oavsett kön. Även bland kvinnor i övre medelåldern är fontänen den dominerande kvaliteten. Bland något yngre vuxna ser man torget ur ett barnperspektiv och uppskattar dess lekmöjligheter. Det kan även skönjas en tendens mot att de svarande blir mer explicita och kompromisslösa med åldern.

Att dialogen genomfördes under sommarsäsongen kan ha påverkat fördelningen av svaren. Det är tänkbart att uteserveringarna fick en mer framträdande roll tack vare det.

”Umegrillen är utan tvivel Umeås godaste kebab om de inte får vara kvar så blir det nära inpå revolt”

Man, 20-29 år

STOR ENIGHET I FONTÄNFRÅGAN

Att man vill ha Stig Lindbergs fontän kvar på Renmarkstorget kunde inte framgå mer tydligt av dialogen. Det råder stor konsensus oavsett ålder och kön. Den måste däremot inte nödvändigtvis stå där den står. Många ser det problematiska i att en uteservering växer in i fontänen och att den på så vis varken kommer till sin rätt eller blir allmänt tillgänglig. Om en flytt är aktuell råder en önskan att ge fontänen en än mer central plats och därmed roll på torget. En hel del påpekar även att den skulle behöva rustas upp, och somliga anser att grönskan tar för mycket plats och samtidigt skapar ett onödigt avstånd till vattenspegeln.

“Låt fontänen vara kvar! När jag tänker på Renmarkstorget så är det fontänen jag först tänker på. Om ni tar bort den så kommer min första tanke att vara klåfingriga, känslokalla beslutsfattare.”

Man, 70-79 år

“Fontänen ett tydligt kännetecken, låt den vara. Också bra att det finns sittplatser runt den.”

Kvinna, 10-19 år

RENMARKSTORGETS MEST UPPSKATTADE PLATSER

MATVAGNARNA

LEKPLATSEN

UTESERVERINGARNA

STIG LINDBERGS KONSTVERK

GRÖNSKAN OCH BÄNKARNA

STENIGT OCH STERILT

FÖRÄNDRINGSVILJA RÅDER FÖR ETT GRÖNARE OCH MER AKTIVT RENMARKSTORG

MJUKA UPPI ETT GRÅTT TORGET

Även om Renmarkstorget till viss del beskrivs som ett gemytlig mötesplats, är det långt fler som för fram en bild av torget som tråkigt, sterilt, grått och omysigt.

Till skillnad från kvalitetsstaplarna visar den mer jämnt fördelade kategoriseringen av förbättringsförslagen på att man inte är lika enig kring vad som behöver göras.

Nyligen ombyggda Rådhusstorget lyfts av många fram som ett varnande exempel på hur kalt och ogästvänligt ett tidigare levande torg kan bli vid en upprustning. Somliga tycker generellt att det är onödigt att bygga om igen, då det redan byggs på så många ställen runt om i staden.

Det råder förhållandevis stor enighet kring att mer grönska vore önskvärt. En omvandling mot en mer mjuk, färggrann och parkbetonad plats hänger ihop med kritiken om att torget idag är trist och hårdgjort.

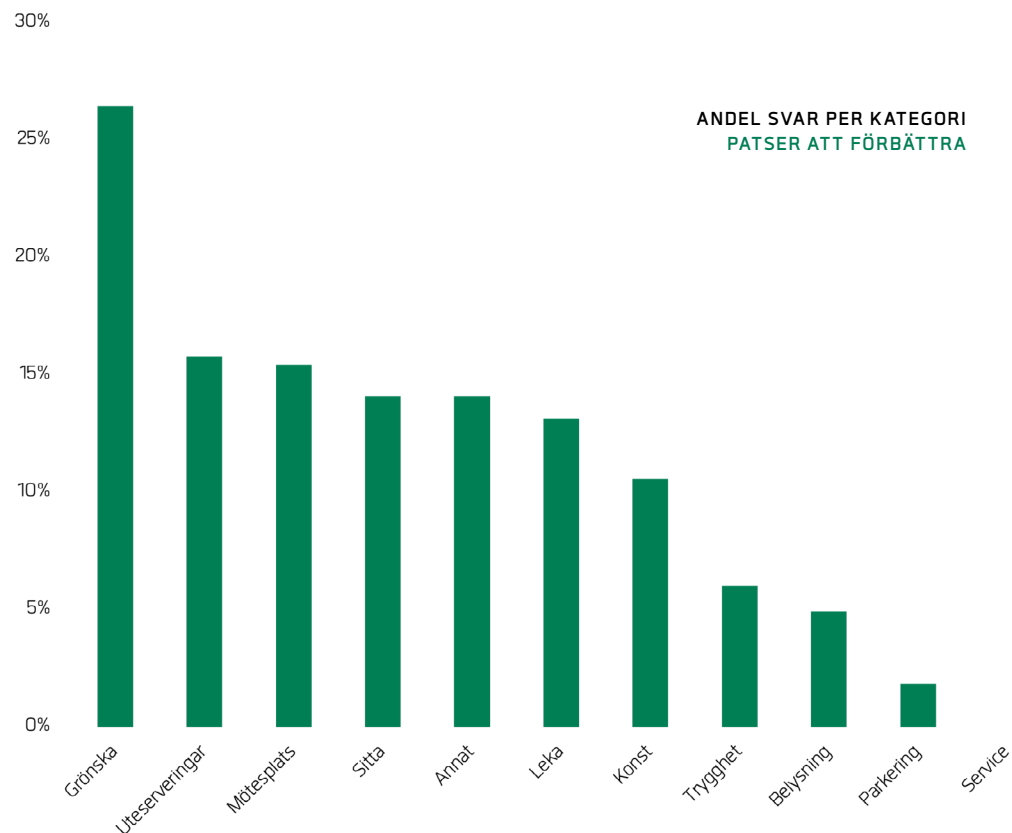
MER LIV OCH AKTIVITET

Förutom grönska lämnas många förslag om hur torget kan bli en mer aktiv mötesplats. De mer generella synpunkterna rör uteserveringar, sittplatser och lekytor, men konkreta idéer såsom torghandel, saluhall och skridskobana framförs också. Vikten av att ha ett hela året-perspektiv betonas med klimatanpassningar i form av tak, inglasning och dekorativ belysning som möjliga lösningar.

Man pekar ofta ut platsen framför Seniortorget som en underutnyttjad yta med stor potential. Senior-

”Renmarkstorget är stans mer avslappnade torg, inte lika stajlad, tom och hårdgjord som Rådhusstorget. Sätt buskar och träd och låt perennrabatterna hålla sig på Rådhusplanen. Låt det vara lite mjukare här. Kanske grusytor istället för plattor, de blir lättare att underhålla och reparera jämfört med plattor och asfalt.”

Kvinna, 30-39 år

husets placering skärmar av torget samtidigt som toaletten och matvagnarnas entrélägen gör platsen till en baksida. Om byggnaden ska behållas ser en hel del att en mer publik lokal som vänder sig mot torget skulle vara positivt för den aktuella delen.

Kommentarer kring Apberget förekommer också, inte minst som referens i fråga om spiralmöbeln, där Apberget hänvisas till som en mer lyckad samlingsplats.

OENIGHET I CYKELFRÅGAN

Cyklingens vara eller inte vara tas upp från flera håll. Det råder delade meningar om det ska gå att cykla över Renmarkstorget för att det utgör en viktig länk i Umeås cykelnät, eller om det är en trafikfara som bör förbjudas. Här finns inga tydliga samband mellan ålder eller kön, utan ställningstagandena verkar snarare baseras på individuella preferenser.

Vidare är frågan om var cyklarna ska parkeras också uppe för diskussion. Å ena sidan anses cykelparkering vara en viktig funktion som bör utökas, å andra sidan ett stökigt och förfulande hinder som inte hör hemma på torget. Tendensen är att de positiva till mer och bättre cykelparkeringar är något yngre än skeptikerna.

OFFENTLIGT ELLER PRIVAT?

Huruvida sittplatser främst ska tillskapas i offentlig eller privat regi är en fråga som delar de svarande. Frågan om hur stor del näringslivets uteserveringar får ta av offentlig plats manifesteras fysiskt i en pubs uteservering som sommartid införlivar halva Stig Lindbergs konstverk. Tendensen är att äldre fö-

respråkar och argumenterar för vikten av allmänna, gratis sittplatser, medan yngre gärna ser att torget får fler uteserveringar.

Om det fanns tydliga linjer mellan könen gällande Renmarkstorgets kvaliteter är skillnaderna mindre när det kommer till förbättringsförslagen. Liv, aktivitet och grönska är återkommande ämnen oavsett men kvinnor betonar i något högre grad det allmänt tillgängliga i form av lek, gratis sittplatser och grönska medan motsvarande övervikt för männen har ett mer kommersiellt fokus på uteserveringar och service.

ÄLDRE ÅTERKOMMER TILL FONTÄNEN

Som konstaterat är fontänens betydelse större i de högre åldrarna, och bland dessa tycker många att den ska få en än mer framträdande roll.

”Låt inte uteserveringen förstöra en demokratisk plats. En plats där möte mellan människor uppstår på ett norrländskt distanserat sätt. Här kan man sitta sida vid sida runt fontänen och prata (när inte uteserveringen är där).”

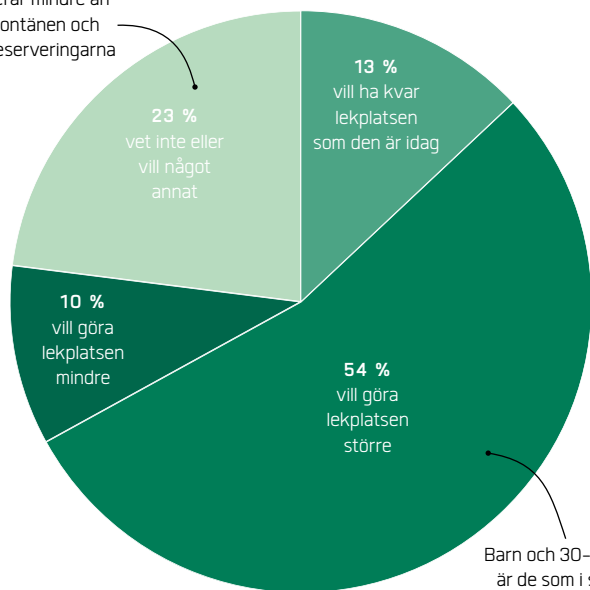
Kvinna, 40-49 år

”Fler uteserveringar borde finnas, helst en stor gemensam uteservering för restauranger runt torget. Men fler och större för mer torgliv i alla fall. Finns också möjligheten att tänka någon slags inglasning för året-runt-uteserveringar?”

Kvinna, 40-49 år

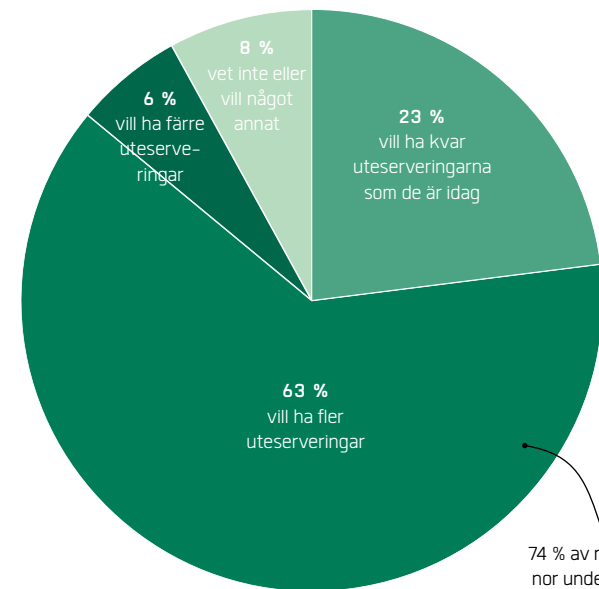
Frågan engagerar mindre än fontänen och uteserveringarna

Barn och 30-åringar är de som i störst utsträckning vill utöka lekplatsen

JA TILL FLER UTESERVERINGAR

Enkätsvaren visar att de svarande trots platssvarens mer varierade bild i hög grad är eniga om att Renmarkstorget ska ha uteserveringar. Skillnaderna mellan män och kvinnor är små medan preferenserna varierar mycket med åldern. Svarande upp till 30 år vill i störst utsträckning ha fler uteserveringar, medan de över 70 år i högre grad tycker att det är räcker som det är. Skillnaderna handlar dock bara om proportionerna och andelen som vill utöka uteserveringarna dominerar i samtliga åldersgrupper.

74 % av män och kvinnor under 30 år vill ha fler uteserveringar

LEK MEN I VILKEN FORM?

Många är positiva till att det finns en central lekplats i Umeå men poängterar att det inte måste vara i form av en lekplats i klassisk bemärkelse.

Kvinnor och åldersgruppen 30-39 år vill i högre grad än män och andra åldrar bevara eller utöka lekparken. Att denna grupp är överrepresenterad i dialogen påverkar det totala resultatet.

En fjärdedel, vilket är förhållandevis många, har ingen åsikt i frågan.

”Utöka lekparken och gör den attraktiv för fler. Vore trevligt med någon typ av vattenlek på somrarna.”

Man, 30-39 år

RENMARKSTORGETS VIKTIGASTE PLATSER ATT FÖRBÄTTRA

UTNYTTJA DEN TOMMA
YTAN BÄTTRE

FÖRTYDLIGA MÖBELNS
FUNKTION

PROBLEMATISKT
CYKELSTRÅK

UTVECKLA LEKYTAN

RIV ELLER ÖPPNA UPP
BYGGNADEN MOT TORGET

MÖRK OCH OTREVLIG PASSAGE
TILL STORGATAN

STENIGT OCH STERILT / 12

UMEÅBORNAS VISIONER

Följande idéer återkommer bland synpunkterna:

- 57 synpunkter handlade om att hela eller delar av torget **glasas in**
- 43 synpunkter handlade om att ett **väderskyddande tak** konstrueras
- 30 synpunkter handlade om att **körsbärsträd** planteras
- 29 synpunkter handlade om att **torghandel** kan bedrivas
- 28 synpunkter handlade om att **Renmarksbäcken** grävs upp
- 11 synpunkter handlade om att en **skridskobana** anläggs vintertid
- 10 synpunkter handlade om att en **saluhall** anläggs
- 7 synpunkter handlade om att **schackbord** installeras

Endast störigt med denna lilla scen för skanderande politiker/frälsare/annat. Gör om till mer inbjudande sittplatser eller varför inte förbättra för musik?

Kvinna, 30-39 år

”Såga ett hål och plantera ett stort träd i mitten av sittplatsen. Det hade blivit mysigt. I övrigt är den en bra sittplats.”

Kvinna, 30-39 år

KONSENSUS

- Stig Lindbergs fontän ska vara kvar på Renmarkstorget.
- Matvagnarna är en viktig identitetsskapande markör som man vill ha kvar.
- Torget är grått och stelt och behöver mjukas upp med mer grönska.
- Torget behöver få mer liv och aktivitet.
- Det får inte bli kalt, kargt och öppet som Rådhusstorget.

KONFLIKT

- Uteserveringars utbredning i förhållande till allmänna sittplatser.
- Huruvida det ska vara tillåtet att cykla över torget eller inte.
- Cykelparkeringars existens och placering.
- Spiralens utformning och funktion.

SPACESCAPE

Spacescape AB / Östgötagatan 100 / Box 4700 / SE-116 92 Stockholm / Sweden
Tel +46 8 452 97 67 / www.spacescape.se / info@spacescape.se